

Primární a sekundární imunodeficity

**E. Hlaváčková
Praktika ÚKIA LF MU
III. Ročník
Praktikum č. 10**

Imunodeficity - definice

Imunodeficity jsou onemocnění postihují imunitní systém.

Rozlišujeme imunodeficity vrozené (primární) a získané (sekundární).

**Imunodeficity mohou být celulární, humorální
nebo kombinované (postihují i celulární a humorální imunitu).**

**Manifestují se od narození do dospělosti, diagnóza může být stanovena
v jakémkoliv věku.**

Primární imunodeficity (PID) dědičnost

PID jsou rozsáhlá různorodá skupinou onemocnění postihující na genetickém podkladu nespecifickou a specifickou imunitu.

Děděny jsou autozomálně recesivně, autozomálně dominantně nebo jsou X vázány.

**Fenotypová penetrance je kompletní nebo inkompletní
(*ne vždy pacient v plné šíři a tíži naplní všechny uváděné znaky
PID syndromu nebo PID diagnózy*).**

Primární poruchy imunity

fenotypové rysy

Mezi klinické projevy PID vedle zvýšené náchylnosti k závažným a rekurentním infekcím patří predispozice k atopii, autoimunitním onemocněním, autoinflamacím a neoplaziím.

CAVE:

Infekční komplikace nemusí vždy být prvním projevem PID.

Nápomocné pro diagnostiku v první linii je 10 varovných znaků PID.

Varovné známky PID

Čtyři a více otitid v průběhu jednoho roku

Dvě a více závažných sinusitid v průběhu jednoho roku

Dvě a více ATB terapií s nedostatečným efektem

Dvě a více pneumonií během jednoho roku

Neprospívání

Rekurentní kožní abscesy nebo abscesy vnitřních orgánů

Soor dutiny ústní nebo kožní mykotická infekce

Dvě a více závažných celkových infekcí včetně sepse

Nutnost parenterální ATB terapie

PID v rodině

**Přítomnost dvou a více příznaků
by mělo vést k indikaci imunologického vyšetření.**

Infekce u PID

Pro PID jsou typické závažné infekční komplikace a diseminované infekce způsobené běžnými patogeny.

Str. pneumoniae / Haemophilus influenzae/ Herpes virus...

Pneumonie, meningitidy, purulentní artritidy, encefalitidy, abscesy vnitřních orgánů, sepse...

Oportunní a atypické infekce.

atypická mykobacteria, candidy, pneumocystis jiroveci...

Obleněná odpověď infekční komplikace na konvenční léčbu.

Znakem PID NEJSOU

**Opakované banální infekce nastupující
po zahájení předškolní docházky.**

**Četné nekomplikované infekce
odpovídající na běžnou léčbu.**

Diagnostika PID

Rodinná anamnéza

Osobní anamnéza

Nynější onemocnění

Status Praesens

Laboratorní vyšetření, zobrazovací metody

Genetické vyšetření

Diagnostika imunodeficiencí základní vyšetření

Krevní obraz

Diferenciální leukocytární obraz

Humorální imunita:

Imunoglobulinové třídy

IgG IgA IgM IgE

Specifické protiinfekčních protilátky

IgG anti PCP anti TET a anti hiB

Složky komplementu

vstupně C3 C4

Stanovuje koncentrace a titry

Diagnostika imunodeficiencí základní vyšetření

Celulární imunita

Základní lymfocytární subpopulace

T CD3+ CD3+CD4+ CD3+CD8+

B CD19+ NK CD16/56+

Stanovujíc se absolutní ($10^9/L$) a relativní (%) počty buněk

Funkční testy (%)

Vyšetření celulární i humorální imunity

C1INH funkční test, burst test. T lymfoproliferační testy

**Vyšetření se provádí vstupně základní,
při patologickém laboratorním nálezu
nebo podezření na závažný klinický stav se provádí vyšetření rozšířené.**

Novorozenecký laboratorní screening NBS

Screenované onemocnění musí být jasně definované a musí být diagnostikovatelné v časném nebo presymptomatickém stadiu a musí mít dostupnou léčbu.

Laboratorní metoda musí být obecně dostupná, uznávaná a proveditelná ekonomicky u všech novorozenců.

TREC KREC screenovanou diagnózou je SCID

TREC

- T cell receptor excision circle.
- Biomarker produkce T lymfocytů thymem.
- Porucha proliferace nebo diferenciací T lymfocytů.

Diagnózy

SCID Sensitivita 100% Specifita 99.98%

Diagnózy s T lymfocytopenií - „šedá zóna“

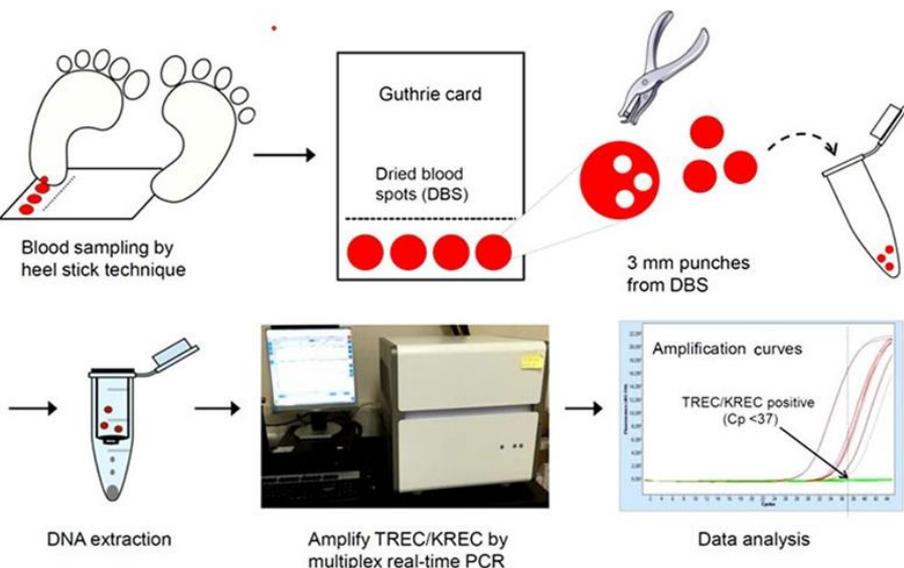
KREC

- Kappa-deleting recombination excision circles.
- Uvolněny z BCR rearangmentu.
- Porucha proliferace a diferenciací B lymfocytů v kostní dřeni.

Diagnózy:

- T-B- SCID
- Agamaglobulinemie

Novorozenecký laboratorní screening NBS

Son S et al. First Newborn Screening Study of T-Cell Receptor Excision Circle and κ -Deleting Recombination Excision Circle for Severe Combined Immunodeficiency in Korea: A Pilot Study. *Pediatr Infect Vaccine.* 2017 Dec;24(3):134-140. <https://doi.org/10.14776/piv.2017.24.3.134>

Real time PCR

↓
POZITIVNÍ

TREC ≤ 100 kopií na 100000 buněk
KREC ≤ 100 kopií na 100000 buněk

VYSOCE SUSPEKTÍ

TREC ≤ 10 kopií na 100000 buněk
KREC ≤ 10 kopií na 100000 buněk

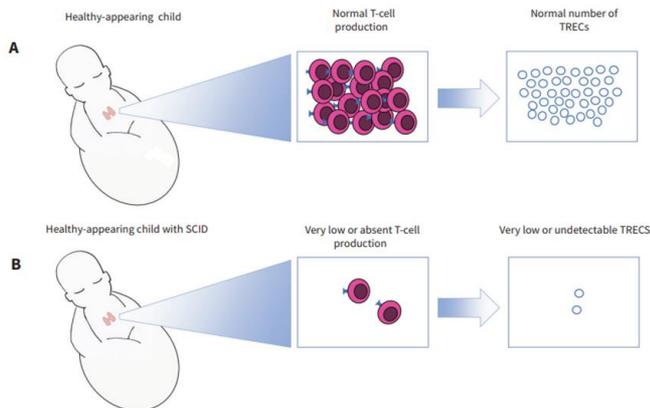
↓
Indikace k flowcytometrickému vyšetření
Při potvrzení T nebo B lymfocytopenie.

↓
Indikace ke genetickému vyšetření
MLPA vyloučení Di George sy (T penie)

Sangerovo sekvenování

T-B-SCID / T-B- SCID /XLA

NGS PID panel

Těžký kombinovaný imunodeficit SCID

**Nejzávažnější vrozené poruchy imunity.
Postihuje celulární a humorální imunitu.
Kombinovaný deficit.**

**Manifestuje se ve dnech a týdnech po narození.
Neléčen je letální do jednoho roku věku.**

**SCID je screenovaná diagnosa v Národním
laboratorním novorozeneckém screeningovém
programu, což nově vede k včasné
diagnostice po narození.**

<https://primaryimmune.org/living-pi-explaining-pi-others/story-david>

FN Motol

PID SCID klinika

Probíhají závažné komplikované infekce včetně infekcí způsobených oportunní patogeny.

CAVE Absolutní KI aplikace živých vakcín pro možnou infekci SCID pacienta živým atenuovaným vakcinačním kmenem (BCG)

Infekce mívají diseminovaný charakter a odpovídají obleněně na konvenční léčbu.

.

Typické jsou neprospívání, průjmy, exantém.

Častá je radiosenzitivita.

PID SCID Léčba

Preventivní:

Imunoglobulinová substituční léčba (IGRT)

ATB profylaxe

Antimykotická profylaxe

Antivirotická profylaxe

Zákaz kojení u CMV pozitivní matky / Zákaz aplikace živých vakcín

Kauzální terapií

je alogenní transplantace hematopoetických buněk a/o HSCT.

PID Wiscott Aldrich syndrom WAS

Závažný X vázaný PID syndrom postihující chlapce manifestující se od narození.

Diagnostické Trias

I. Infekce:

*Pneumocytis jiroveci pneumonie,
Infekty encapsulovanými patogeny
Diseminované viroinfekce (HSV VZV)*

II. Atopická dermatitis

III. Trombocytopenie

*mikrotrombocytopenie
petechie, sufuse, hemateméza...*

PID Wiscott Aldrich syndrom WAS - léčba

**Imunoglobulinová substituční terapie
IVIG / SCIG**

Antibiotická /antimykotická / virostatická profylaxe

Alogenní transplantace hematopoetických buněk (alo HSCT)

PID DiGeorge syndrom

**Mikrodeleční syndrom se širokou fenotypovou variabilitou
Porucha vývoje třetí a čtvrté faryngeální výchlípky.**

Mikrodelece 22 q11.2

Celulární deficiencie se odvíjí od tíže postižení thymu.

Faciální dysmorfismus, typická facie, (níže posazená uši, široký kořen nosu).

Vrozená vývojová vada srdce, která často vede k diagnóze.

Rozštěp patra, hypoparathyreodismus (hypokalcemie),

Psychomotorická retardace různého stupně.

Multioborová péče

Tansplantace thymu u formy kompletního DGS, kde se pacient rodí s athymíí.

PID Syndromy se zvýšenou lomivostí chromosomů

Syndromy s chromosomální instabilitou jsou vrozená onemocnění vznikající důsledku mutací klíčových proteinů, jejichž poškození vede k zvýšené míře vzniku spontánních DNA zlomům, zvýšené míře k vzniku zlomů DNA v důsledku působení DNA poškozujících agens nebo poruše reparační DNA zlomů.

Pacienti vykazují zvýšené riziko DNA zlomů nebo defektní opravné mechanismy spontánních nebo vyvolaných DNA zlomů

Péče o pacienty je multioborová

Imunolog, endokrinolog, neurolog oftalmolog, otorinolaryngolog, pneumolog, gastroenterolog, onkolog...

PID Syndromy se zvýšenou lomivostí chromosomů

Diagnózy příklad

Fenotyp se u jednotlivých syndromů liší.

*Nijmegen breakage syndrom -
sy Seemanové*

spojující pro onemocnění je
**Různá je míra imunodeficience
humorální i celulární.**

Bloom syndrom

**U pacientů jsou časté malignity
hematologické i solidní
od dětského věku.**

Ataxia teleangiectasia

Zvýšena je radiosenzitivita.
*Záření zvýší riziko DNA zlomů, které pacient neumí
reparovat.*

*Zvýšená je vnímavost pacientů k záření
CAVE CT a RTG .*

PID Syndromy se zvýšenou lomivostí chromosomů

Ataxia teleangiectasia AT

Závažné AR dědičné onemocnění provázené progresivní cerebelární ataxí, okulokutánými angiectasiemi, imunodeficiencí a tendencí k malignitám.

Manifestuje se od dětství a progreduje s věkem.

Pacienti vyžadují multioborovou péči.

PID Syndromy se zvýšenou lomivostí chromosomů

Nijmegen breakage syndrome

Syndrom se zvýšenou lomivostí chromosomů s mikrocefalií, imunodeficiencí a predispozicí k malignitám.

Manifestuje se od narození a progreduje s věkem pacienta.

Typická je mikrocefalie, „ptačí“ obličej, různá míra PMR.

Dochází k časně manifestace malignit převážně hematologických.

Imunodeficiencie protilátková a buněčná se rozvíjí s věkem.

Pacienti vykazují zvýšenou chemosenzitivitu a radiosenzitivitu komplikující onkologickou léčbu.

Pacienti vyžadující multioborovou péči, ale HSCT má sporné výsledky.

Pacienti s protilátkovou deficiencí vyžadují imunoglobulinovou substituční terapii.

PID Protilátkové deficiency

Jsou heterogenní skupinou onemocnění.

Mají nejvyšší prevalence z PID diagnóz.

Mohou být diagnostikovány v jakémkoliv věku.

U primárních protilátkových deficiencí dochází k poklesu tvorby protilátek v důsledku kvantitativního nebo kvalitativního postižení B nebo T lymfocytárních subpopulací.

Ne vždy známe genetickou podstatu onemocnění (CVID).

PID Protilátkové deficity Diagnostika

Stanovení koncentrace imunoglobulinových tříd

IgG IgA a IgM

Stanovení základní lymfocytární subpopulace

T CD3+, T CD3+CD4+, T CD3+CD8+, B CD19+, NK CD16/56+

s indikací rozšíření o podrobný T a B imunofenotyp v indikovaných případech

Zhodnocení specifické protilátkové postvakcinační odpovědi

vůči proteinovému Ag (tetanický toxoid)

polysacharidovému Ag (polysacharidová protipneumokoková vakcína)

Genetické vyšetření

stanovení kauzální mutace

PID Protilátkové deficity – klinika

Infekční komplikace:

Infekce predominantně způsobené enkapsulovanými patogeny.

(Haem. influenzae , Str.pneumoniae..)

Infekty dýchacích cest (pneumonie, recidivující otitidy, chronické sinusitidy).

Chronické bronchitidy *(komplikací je tvorba bronchiectasií).*

Purulentní infekce *(artritidy, meningitidy...)*

GIT infekce *(Giardia lamblia, Campylobacter..).*

Neinfekční komplikace:

Autoimmunity

Tvorba granulomů

Benigní lymfoproliferace

Maligní lymfoproliferace

Malignity solidní (GIT...)

PID Protilátkové deficiency Léčba

Celoživotní imunoglobulinová substituční terapie

Immunoglobulin replacement therapy IGRT

Intravenózní IVIG

Subkutánní SCIG

ATB profylaxe

sezónní *podzim zima jaro*

celoroční

Multioborová péče

dle typu komplikací

PID Poruchy tvorby protilátek

XLA X vázaná agamaglobulinemie

CVID Common variable immunodeficiency

Selektivní deficit IgA

Četný 1:400, převážně klinicky němý

CAVE riziko tvorby anti IgA Ab – nutné ošetření krevních derivátů

Transitorní hypogamaglobulinemie v dětství

Kojenecký - batolecí věk; přechodná; benigní; normalizace v druhém roce věku.

Klinika bývá němá.

Ostatní vrozené agamaglobulinémie

Geneticky podložené diagnózy, manifestace od 4-6 měsíce věku.

Diagnostikovatelné nyní novorozeneckým laboratorním screeningem KREC.

PID Poruchy tvorby protilátek X vázaná agamaglobulinemie

Brutonova agamaglobulinémie je vrozená X vázaná agamaglobulinémie postihující chlapce na podkladě mutace genu pro btk kinázu.

XLA se projevuje poruchou tvorby imunoglobulinů všech tříd s rozvojem agamaglobulinémie při absenci B CD19+B lymfocytů v krvi.

**Je nyní diagnostikovatelná novorozeneckým screeningem (KREC).
Dříve byl záchyt na základě závažné purulentní infekční komplikace cca od 4-6 měsíce věku.**

PID Poruchy tvorby protilátek X vázaná agamaglobulinémie

Klinika

Chronické bronchitidy, sinusitidy, pneumonie.

Purulentní infekce (artritidy, meningitidy..).

Granulocytopenie.

Léčba:

Celoživotní imunoglobulinová substituční terapie

IGRT (IVIG x SCIG)

ATB profylaxe

Léčba komplikací

PID Poruchy tvorby protilátek CVID Common variable immunodeficiency

Vrozená protilátková deficience, je diagnózou per exlusione.

Jedná se o heterogenní skupinu primárně deficitních onemocnění s poruchou tvorby protilátek na podkladě různých genetických defektů.

Pacienti naplňují jednotná diagnostická kritéria.

Genetickou podstatu onemocnění známe jen u části pacientů.

PID Poruchy tvorby protilátek CVID Common variable immunodeficiency

Manifestuje se v jakémkoliv věku, postihuje muže i ženy.

Diagnosa je stanovena při vyloučení jiné definované vrozené poruchy tvorby protilátek .

**K diagnose vede průkaz hypogamaglobulinemie IgG ev. IgA a IgM
Průkaz nedostatečné postvakcinační specifické protilátkové
odpovědi (IgG anti PCP IgG anti TET).**

**Léčbou je celoživotní imunoglobulinová substituční terapie
ATB profylaxe v indikovaných případech.
Multioborová péče dle komplikací pacienta.**

PID Poruchy tvorby protilátek CVID

Common variable immunodeficiency

Průběh onemocnění je variabilní, obvykle progreduje s věkem a snižuje kvalitu i délku života pacienta.

Infekce: *Recidivující infekce dýchacích cest (pneumonie, chronická bronchitis, chronická sinusititis, rec. otitis media, pneumonie)
Sepsis, meningitidy. ...*

GIT postižení: *Infekce, CVID colitis, malabsorbce ..*

Postižení plic: *Progredující bronchiektázie, granulomatósní postižení plic..*

Autoimunita: *Autoimunní cytopenie, revmatologické diagnózy ....*

Malignity: *Hematologické (časté lymfomy) a solidní tumory (karcinomy GIT)..*

Granulomy: *Tendence k tvorbě orgánových granulomů.*

PID Deficity fagocytózy

Fagocytární deficity se manifestují převážně od prvních dnů až měsíců života.

Vznikají v důsledku postižení funkcí fagocytů nebo jejich počtu.

Dominují mykotické a bakteriální infekce, infekce atypickými mykobacteriemi.

Typické jsou abscesy, flegmony, pustulosy, sepse.

Časté je protrahované hojení ran.

Známkou může být již purulentní odhojování pupečníku.

Léčba:

Antimykotická profylaxe

Antibiotická profylaxe

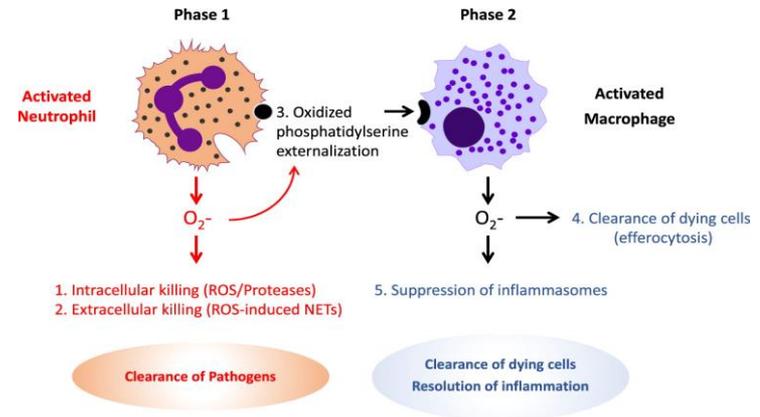
Alo HSCT u vybraných diagnóz

Léčba komplikací

PID Deficity fagocytózy

Chronická granulomatóza CGD

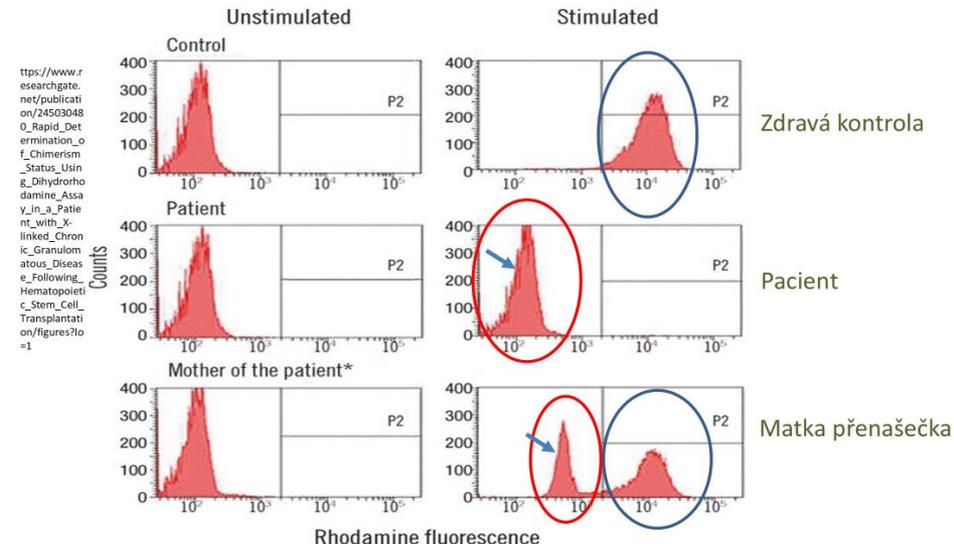
Geneticky heterogenní onemocnění vznikající na podkladu mutací genů komplexu NADPH oxidázy vedoucí k život ohrožujícím a rekurentním mykotickým a bakteriálním infekcím včetně sepsí.

Errante PR, Frazaño JB, Condino-Neto A. The use of interferon-gamma therapy in chronic granulomatous disease. Recent Pat Antifungal Drug Discov. 2008 Nov;3(1):225-30. doi: 10.2174/157489108786242378. PMID: 18991804

Dědičnost AR a X vázaná

Ženy jsou přenašečky u X vázané formy, mohou mít imunodysregulační klinické projevy, klinika u nich nemusí být němá.

PID Deficity fagocytózy

Chronická granulomatóza CGD

U CGD dochází k infekcím způsobeným katalasa pozitivními mikroorganismy.

Staphylococcus aureus, Burkholderia (Pseudomonas) Cepacia komplex, Serratia

Pacienti trpí i Infekcemi mykotického původu. (*Aspergillus species a non aspergillus sp*).

Nejčastějším klinickým projevem jsou abscesy vnitřních orgánů, tvorba granulomů parenchymatosních orgánů a sepse.

**Onemocnění se manifestuje prakticky od narození,
někdy je protrahovaná cesta k diagnóze.**

Diagnostický je patologický NBT a burst test a dále průkaz patogenní mutace.

Léčbou je dlouhodobá antibiotická profylaxe, antimykotická profylaxe.

Kauzální léčbou je hematopoetická transplantace kostní dřeně, která není bez rizik.

PID Deficity komplementu

Vrozené deficity komplementu se dělí na deficity složek komplementu a deficity funkce regulačních složek komplementové kaskády.

Ztráta (deficit) složky komplementové kaskády zasahuje celou komplementové kaskády níže pod postiženou složkou.

Deficit funkce regulační složky komplementové kaskády zasahuje všechny procesy složkou regulované i nad rámec komplementové kaskády (def C1 INH).

PID Deficity komplementu

Deficit C1-C4

Klinika s příznaky systémového lupusu erythematodu s rozvojem v průběhu života a výskyt komplikovaných bakteriální infekcí.

Deficit C5 - C9

Predispozice k bakteriálním infekcím.

Deficit C9

Predispozicie k neisseriovým infekcím.

Deficit regulačních proteinů komplementové kaskády:

Hereditární angioedém: deficit C1 inh.

Hemolyticko uremický syndrom: deficit faktoru H/ faktoru B / faktoru I

Homozygotní deficit MBL

Klinicky převážně němý

PID Deficity komplementu

Hereditární angioedém

HAE I a II je AD dědičné onemocnění, které se projevuje manifestací angioedému kůže a sliznic bez přítomnosti urtiky či pruritu na podkladu kvantitativního nebo kvalitativního defektu C1INH.

HAE 1 absence C1 INH HAE 2 dysfunkce C1 INH

V patofyziologii HAE je klíčová role bradykininu.

C1 INH ovlivňuje komplementovou kaskádu, kalikrein kininový systém, koagulační systém a fibrinolytickou kaskádu.

Onemocnění probíhá v atakách, kterým předchází prodromová fáze.

HAE se nejčastěji manifestuje od puberty.

PID Deficity komplementu

Hereditární angioedém

Klinicky se setkáváme až s mutilující kožními otoky a otoky sliznic včetně GIT , urogenitálního traktu a dýchacích cest.

CAVE: U pacientů je riziko asfyxie u otoku laryngu.

Stav někdy imituje náhlou příhodu břišní nebo náhlou příhodu gynekologickou.

Ataky vyvolají stres, trauma, operace, infekce.

Ne vždy je příčina známá.

Je dostupná akutní léčba atak, krátkodobá a dlouhodobá profylaktická léčba.

CAVE stav bývá zaměňován za akutní alergickou reakci, neodpoví však na kortikosteroid ani antihistaminikum.

Sekundární imunodeficiency (SID)

Sekundární poruchy imunity (SID) vznikají v důsledku nepříznivého vlivu vnějšího prostředí, medikace, infekce, traumatu, vlivu stavu výživy nebo jiného, než primárně imunodeficitního onemocnění na imunitní systém jedince.

Probíhají u primárně imunokompetentního jedince.

SID mohou mít transitorní průběh s úpravou ad integrum, nebo jejich příčina vede k trvalému poškození imunitního systému.

Může se kombinovat více příčin imunodeficiency u jednoho pacienta..
(pacient s onkologickou diagnosou, onkologickou léčbou, DM, malnutricí)

Sekundární imunodeficity SID

SID mohou být humorální, celulární nebo kombinované.

SID mohou postihovat specifickou a/ nebo nespecifickou imunitu.

Ne vždy tíže laboratorního nálezu koreluje s klinickým obrazem.

Příčiny SID se u jednoho pacienta často překrývají.

Mezi klinicky nejzávažnější SID patří HIV infekce ve stadiu AIDS, febrilní neutropenie u onkologických pacientů, sekundární asplenie a sekundární manifestní hypogamaglobulinemie po B cílené terapii.

Sekundární imunodeficity

Poruchy metabolismu

urémie, diabetes mellitus, malnutrice

Nádorová onemocnění

maligní myelom

Iatrogenní vlivy

cytostatika, imunosupresiva, biologická léčba (B cílené terapie)

Infekční onemocnění

HIV infekce, CMV infekce, EBV infekce, spalničky

Splenektomie

Stres

Úrazy, operace, celková anestézie, popáleniny

Sekundární imunodeficity (SID)

Hypo/Asplenismus

**Asplenismus je ztráta sleziny nebo získaná ztráta funkce sleziny.
Hyposplenismus je snížená funkce sleziny.**

Anatomická hypo/asplenie *ztráta traumatická (úraz), terapeutická splenektomie
(trombocytopenie)*

Funkční hypo/asplenie *ozáření sleziny, alo HSCT, infiltrace sleziny při hematologické malignitě*

Hypo/asplenie vede k poruše T non dependentní odpovědi a zvyšuje riziko infekce enkapsulovanými patogeny (*Streptococcus pneumoniae, Haem. influenzae typ B*)

U pacientů je nutná preventivní vakcinace (pneumokoky, meningokoky, hemofily).

Pacienti jsou vybaveni průkazem pacienta s hypo/asplenií.

ATB profylaxe je indikována 2 roky u dětí do 5 let věku.

Pacienti jsou celoživotně v riziku OPSI *Overwhelming PostSplenectomy Infection.*

OPSI

Akutní život ohrožující stav.

5% celoživotní riziko u asplenických pacientů.

**30% OPSI se manifestuje v prvním roce po ztrátě sleziny
nebo ztrátě její funkce.**

Během 24hodin je mortalita 50-70% .

**Klinika je chudá, nejčastějším klinickým příznakem
je horečka nad 38 °C.**

**Rozvíjí se fulminantní sepse s těžkým multiorgánovým selháním, diseminovanou
intravaskulární koagulopatií a Waterhouse-Friedrichsenovým syndromem.**

**Pacient vyžaduje vyšetření a zahájení ATB terapie
do 2 hodin od nástupu příznaků.**

Zdrojem jsou enkapsulované patogeny (v 50% pneumokoky)

*CAVE sliny psů *Capnocytophaga canimorsus*.*

Sekundární fagocytární deficity Neutropenie

Příčinou může být medikace, infekce, hematologické onemocnění nebo stav po alogene HSCT.

V klinice dominují febrilie a rozvoj septického stavu.

Průvodní jsou gingivitidy, stomatitidy, ulcerace sliznic, fisury (křehkost sliznic), erytém kůže, furunkulosa, pustulosa a tvorba panaricií.

Rizikem pro vznik febrilní neutropenie (FN) je pokles neutrofilů pod $0.5 \times 10^9/l$.

U FN při průlomové teplotě 2x během 24 hodin nad 38°C vyžaduje pacient hospitalizaci a včasné ATB krytí pro rozvoj septického stavu jinak s chudou klinikou.

Sekundární hypogamaglobulinemie SH

Sekundární hypogamaglobulinemi je stav, kdy v důsledku základního onemocnění nebo iatrogeně medikace či léčebného postupu dochází k poruše produkce protilátek nebo jejich nadměrné ztrátě.

U části pacientů se kombinuje více příčin.

O SH hovoříme při poklesu $IgG \leq 4g/l$ izolovaně nebo poklesu $IgG \leq 7g/l$ a nedostatečná postvakcinační odpověďi.

Asyptomatický pacient se observuje.

Symptomatický pacient zahájí ATB profylaxi.

Pokud dojde k průlomové infekci u pacienta na ATB profylaxi je volbou zahájení imunoglobulinové substituční léčby.

Sekundární hypogamaglobulinemie SH

Iatrogenní příčiny

Medikace

Porucha tvorby protilátek

B cílení terapie (CART 19, anti CD20, anti CD22..)

Imunosupresiva: mykofenolát mofetil MMF

Cytostatika: cyklofosfamide, purinové analogy

Antiepileptika: carbamazepim, valproát

Léčebný postup

Ztráty protilátek

Dialýza, peritoneální dialýza

Sekundární hypogamaglobulinemie

Onemocnění spojená s SH

GIT Exudativní enteropatie

ztráty protilátek

IBD, střevní lymfangiectasie, těžká GIT infekce, GvHD, malignity GIT

Onemocnění ledvin

Ztráty protilátek (ne pouze)

Nefrotický syndrom, glomerulonefritidy

Maligní onemocnění

Poruchy tvorby protilátek.

Leukemie, maligní myelom

Vývojové vady srdce srce

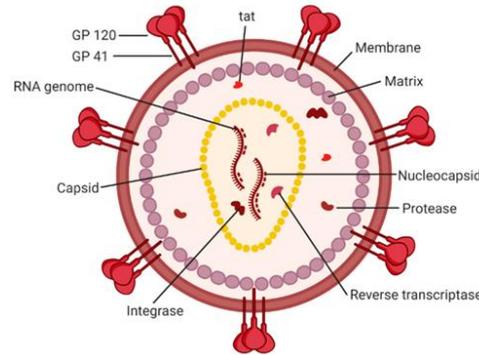
Ztráty protilátek.

Korekce vad s jednokomorovou cirkulací.

Onemocnění způsobené Virem HIV

HIV

infekce

HIV infekce

Je sekundárně imunodeficitní onemocnění způsobený virem HIV , které vzniká v důsledku působení HIV viru na buňky imunitního systému

Onemocnění probíhá ve třech fázích.

**Posledním stadiem je AIDS.
Neléčená infekce je fatální.**

AIDS

Získaný imunodeficitní syndrom

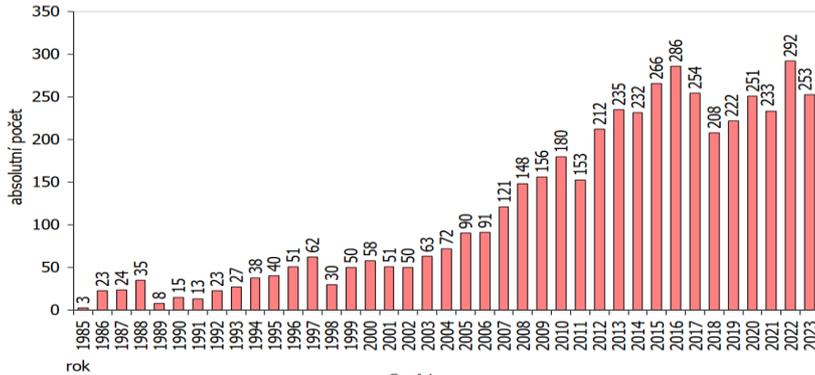
Chronický, život ohrožující syndrom projevující se jako soubor klinických onemocnění, především oportunních infekcí a malignit, které se rozvinou v důsledku destrukce funkcí imunitního systému virem HIV.

HIV infekce ČR 1/24 data SZU

NOVÉ PŘÍPADY INFEKCE HIV V ČESKÉ REPUBLICE V JEDNOTLIVÝCH LETECH

(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)
Absolutní údaje ke dni
31.12.2023

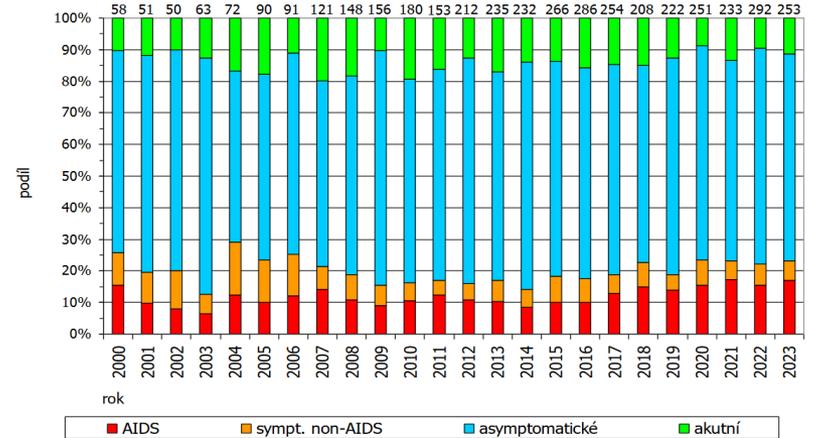

Graf 1

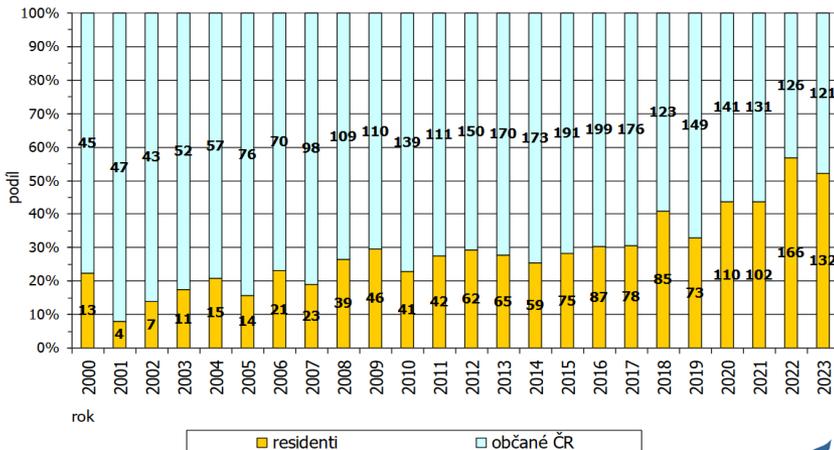
NOVÉ PŘÍPADY HIV V ČESKÉ REPUBLICE

podle stadia v době záchytu
(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)
Relativní zastoupení v období
1.1.2000 - 31.12.2023

NOVÉ PŘÍPADY HIV V ČESKÉ REPUBLICE

podle země původu
(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)
Relativní zastoupení v období
1.1.2000 - 31.12.2023

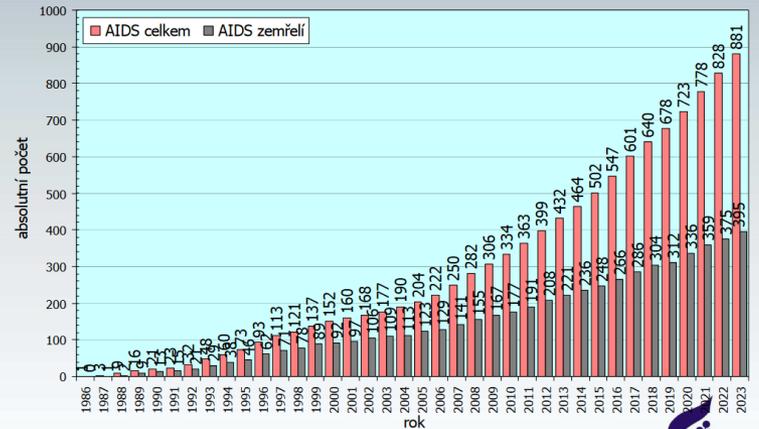

Graf 2

AIDS V ČESKÉ REPUBLICE

(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)
Kumulativní údaje za období
1.1.1986 - 31.12.2023

NRL HIV/AIDS

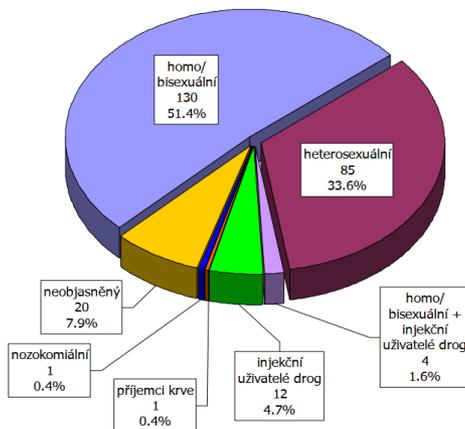

HIV v ČR data SZU

ROZDĚLENÍ HIV POZITIVNÍCH PŘÍPADŮ V ČR PODLE ZPŮSOBU PŘENOSU

(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)

Údaje za rok 2023

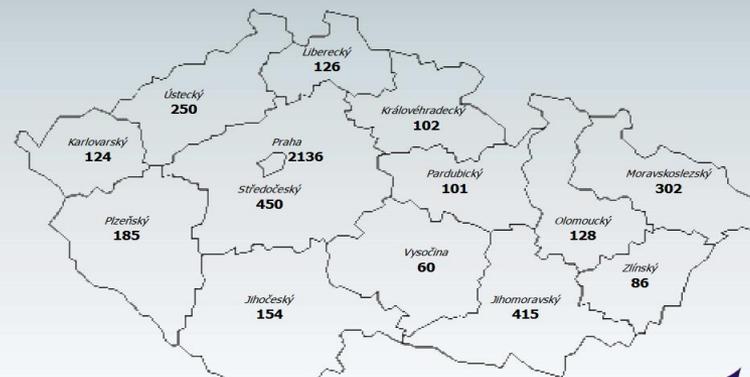

HIV INFEKCE V ČESKÉ REPUBLICE PODLE KRAJE BYDLIŠTĚ V DOBĚ PRVNÍ DIAGNÓZY HIV

(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)

Kumulativní údaje za období

1.10.1985 - 31.12.2023

NRI HIV/AIDS

HIV + CELKEM : 4619

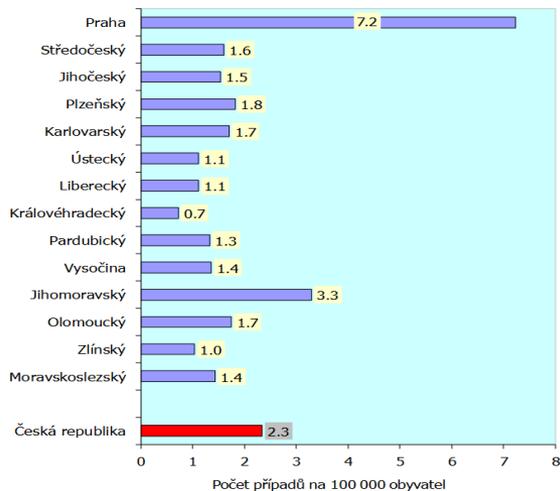

ROZDĚLENÍ HIV POZITIVNÍCH PŘÍPADŮ V ČR PODLE KRAJE BYDLIŠTĚ V DOBĚ PRVNÍ DIAGNÓZY HIV

(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)

Kumulativní údaje za období

1.1.2023 - 31.12.2023

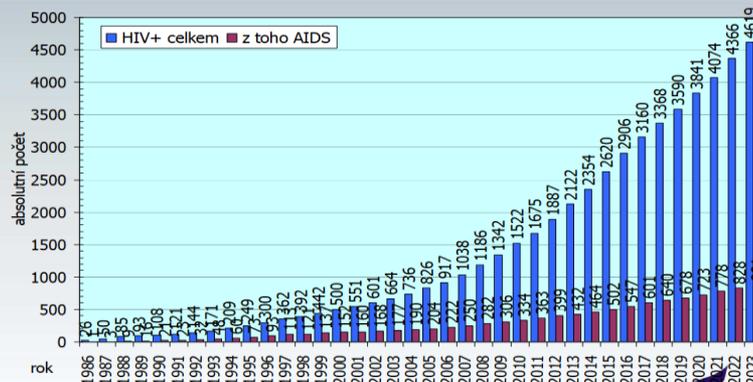

HIV / AIDS V ČESKÉ REPUBLICE

(občané ČR a cizinci s dlouhodobým pobytem)

Kumulativní údaje za období

1.1.1986 - 31.12.2023

NRI HIV/AIDS

<https://szu.cz/aktuality/uroven-infekce-hiv-aids-zustava-v-cr-nizka/>

HIV1 infekce

Genomem HIV jsou dvě kopie ssRNA v konické kapsidě obklopené buněčnou membránou z hostitelské buňky.

Gp protein 120 virového obalu se váže na CD4 cílové buňky za korecpe CXCR4 nebo CCR5.

Gp120 vytvoří komplex s fúzním proteinem gp41 HIV viru a vede k fúzi membrán HIV viru a hostitelské buňky.

Reversní transkriptáza HIV přepíše ssRNA do cDNA.

Integráza HIV integruje cDNA do genomu buňky, vzniká provirus.

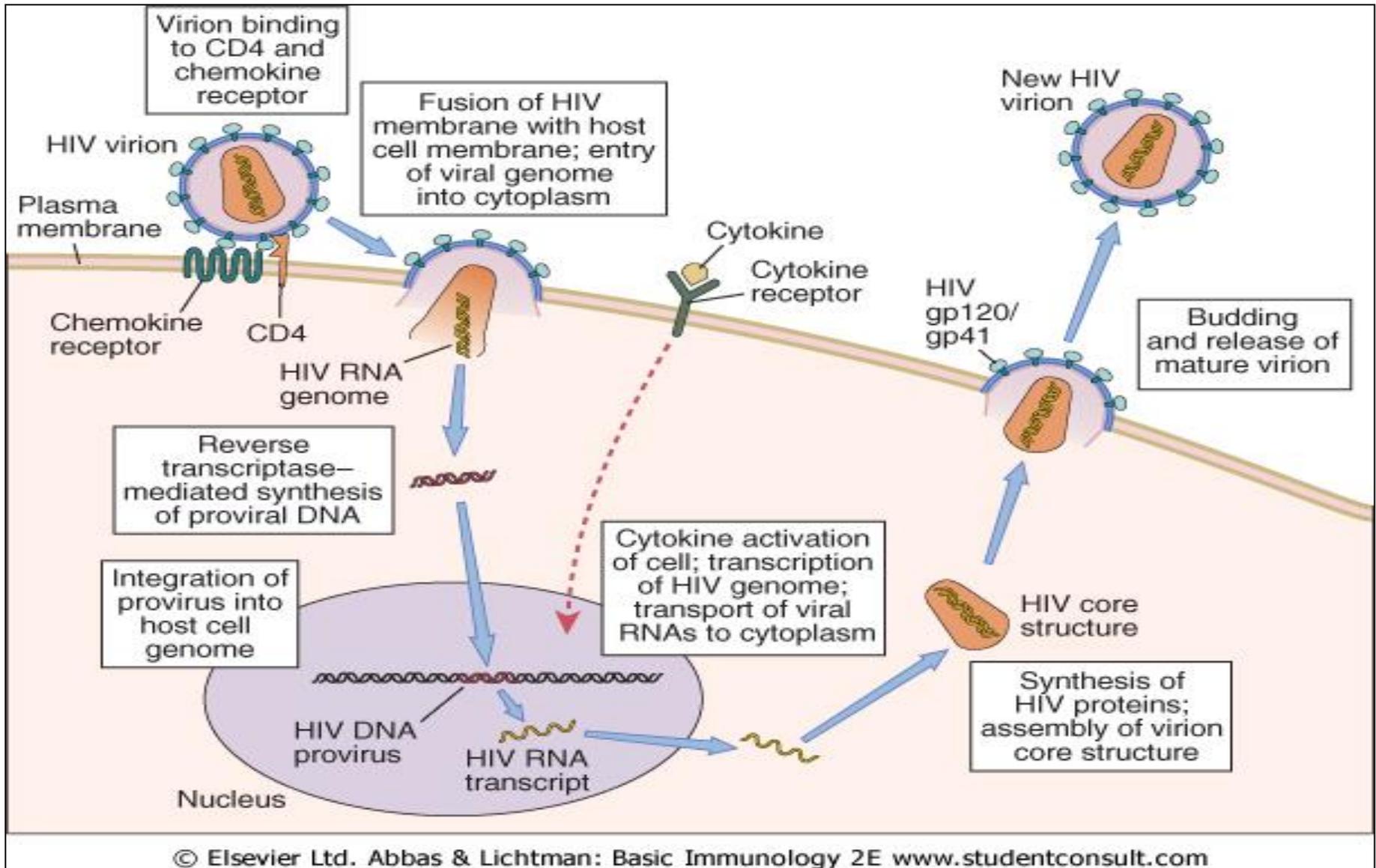
Při replikaci HIV provirus používá RNA polymerázu hostitelské buňky pro syntézu RNA kopie genomu HIV.

RNA viru je transportována z jádra do cytoplasmy.

HIV proteáza štěpí GAG.GAG a GAG-POL proteinové komplexy v době maturace virionu.

Virion opouští hostitelskou buňku a získává svůj obal.

Cyklus HIV v napadené buňce

HIV virus Přenos

Sexuálně přenosná choroba STD.

Nechráněný pohlavní styk s HIV pozitivní osobou.

Parenterálně

Abusus drog.

Iatrogenně (dříve krevní deriváty).

Vertikálně

*Z HIV pozitivní matky na dítě
transplacentárně a během porodu.*

HIV infikuje

CD4+ pozitivní buňky

HIV se váže gp 120 na CD4 T lymfocytů za korecepce CCR4 nebo CXCR5.

(nosiči alely CCR5 Δ 32 jsou výrazně rezistentnější proti infekci pohlavní cestou a mají při infekci lepší prognózu)

CD4+T lymfocyty

Makrofágy/monocyty

Mikroglie

Plicní makrofágy

Mozkové mikroglie

Dendritické buňky

Langenharsovy buňky

Rezervoárem HIV je GALT a imunokompromitované orgány.

HIV imunodeficiencie

Infekce HIV vede k komplexnímu narušení imunitních mechanismů. .

I přes obrovské vložené lidské zdroje a prostředky zůstávají některé detaily dopadů HIV viru na specifickou a nespecifickou imunitu ne plně objasněny.

Klesá počet CD4+ T lymfocytů, jedním z mechanismů je

cytopatický efekt HIV viru (především těch, které se váží na koreceptor CXCR4), k postupující depleci přispívá i trvalý stav hyperaktivace imunitního systému umožňující další replikaci viru.

Je narušena funkce a počet antigen prezentujících buněk napadených virem HIV.

Dochází k narušení základních mechanismů efektivní obrany vůči viru, napadené APC buňky mohou přispívat k jeho dalšímu šíření do lymfatické tkáně a podílet se na persistenci viru v organismu.

Narušena je specifické protilátková odpověď.

Vážne spolupráce T a B lymfocytárních řady. Dochází k poruše specifické protilátkové odpovědi, vzniká polyklonální hypergamaglobulinemie, s tvorbou polyspecifických autoprotilátek.

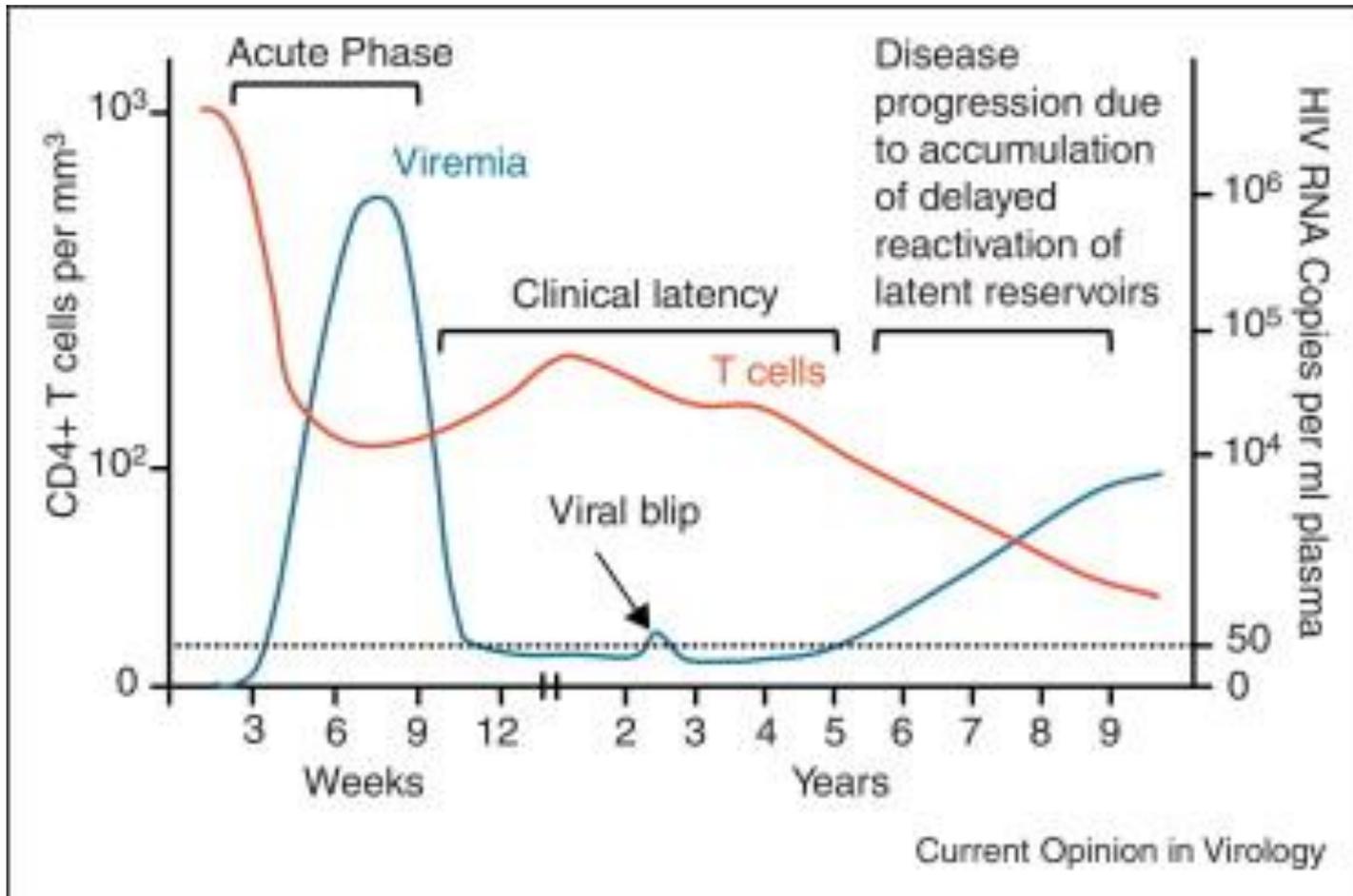
Především u dětí je přítomna thymická dysfunkce

Thymus involuje, dochází k ztrátám thymocytů a narušení architektury stromatu thymu)

HIV virus alteruje funkci CD8+ T lymfocytů

Snížení exprese HLA I a vysoká mutační nálož HIV umožní unikat napadeným buňkám z dohledu CD8+ T lym. Absence druhých signálů vede k anergii CD8+ Tly a nedostatečná signalizace ze strany CD4 a APC buněk naruší možnost aktivace CD8+ T lly..

Průběh neléčené HIV infekce

HIV infekce pojmy

Kategorie A

Akutní HIV infekce
Asymptomatická fáze

Časná fáze HIV infekce.

Od 2-4 týdny od nákazy.

Dochází k masivní HIV replikaci a rychlému poklesu CD4+ T lymfocytů.

Flue like syndrom bolesti hlavy, únava, vyrážka.

Ideální stadium k zahájení terapie.

Kategorie B

Chronická HIV infekce

„Asymptomatická fáze“

„Fáze klinické latence“

Pokračující pomalá replikace viru.

Pomalý kontinuální pokles CD4.

Bez léčby může trvat až 10 let.

S ART léčbou trvá dekády.

Kategorie C

AIDS

CD4 buňky <200 buněk/microL

Oportunní infekce (“velké oportunní infekce)

Malignity

Neléčená fatální do 3 let

Kategorie A

Primoinfekce

Akutní retrovirový syndrom

Primární HIV infekce

Mononukleosis like syndrome

horečky, lymfadenopatie, faryngitida
exantém prchavý morbiliformní
myalgie, artralgie, průjem, cefalgie
nauzea, zvracení
hepatosplenomegalie
neurologická symptomatologie
aftózní stomatitida...

Generalizovaná lymfadenopatie

Persistence déle než 3 měsíce.

1/3 HIV infikovaných.

Uzliny 0,5-2,0 cm, mobilní,
nebolestivé.

Nespecifická lymfadenitida s
hyperplázií folikulů histologicky.

Asymptomatická fáze

Trvá měsíce/ léta.

Postupný pokles CD4⁺T lymfocytů.

Pozvolný vzestup virové nálože.

Kategorie B

Symptomy přímo spojené s HIV infekcí nebo komplikující HIV infekci – malé oportunní infekce

Průjmy trvající déle jak 1 měsíc.

Orofaryngeální candidiáza.

Teploty $>38,5^{\circ}\text{C}$ trvající déle jak 1 měsíc.

Recidivující herpes zoster postihující více dermatomů.

Orální „vlasatá“ leukoplakie.

Vulvovaginální candidáza.

Kategorie C

AIDS s definovanými oportunními infekcemi

Pneumocystová pneumonie.

Wasting syndrom

Toxoplasmová encefalitidy.

HIV encefalopatie.

HSV, VZV diseminované infekce.

Progresivní leukoencefalopatie.

CMV generalizovaná infekce /
retinitis.

HIV asociované malignity.
(*CNS lymfom, Kaposiho sarkom*)

Atypická mykobaktriosy.

Kandidáza.
(*orofaryng/diseminovaná ..*)

Diagnostika HIV infekce

Rychlotesty:

Anti HIV a p24 sliny, bukální stěr

orientační, 10-20 min

Standartní testy

Protilátky (Ab) anti HIV IgG a IgM

EIA

Antigen p24

EIA pozitivní od 14 dne od nákazy

Kombinovaný test p23 a HIV1/2 Ab

EIA screeningový a diagnostický test

Konfirmace HIV 1/2 Ab

WB verifikace Ab EIA testu

Kvantitativní průkaz HIV RNA plasma

PCR verifikace infekce/
monitoring virové nálože

Kvantitativní průkaz HIV DNA buněk

PCR

Diagnostika HIV vyšetření

Screeningová

Povinná vyšetřování dárců krve, plasmy, dárců, buněk, tkání, orgánů a těhotných žen.

Diagnostická

Vyšetření indikovaná lékařem.

Vyšetření na vlastní žádost

Pod jménem nebo anonymní pod kódem..

Preventivní vyšetření

Osoby s předpokládaným vyšším rizikem infekce HIV

- . Pracovníci v sexuálních službách
- Abusus s injekční aplikací drog
- Vězni Předoperační vyšetření
- Migranti Studie

Konfirmační vyšetření

Každý vzorek reaktivní při základním vyšetření je povinnost poslat ke konfirmaci do národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS.

Terapie HIV Antiretrovirová terapie ART

Terapie ART je určena pacientům s HIV k snížení progresu nemoci a snížení rizika přenosu nemoci.

Zahajuje se u všech HIV pozitivních pacientů.

Terapie je celoživotní.

Cíl terapie

**Snížení vysoké morbidity a mortality.
Maximální inhibice replikace HIV .
Dosažení konstantní virové suprese.**

Typy terapie u HIV

ART

**Profylaxe oportunních infekcí
Léčba komplikací**

Nukleotidové inhibitory reverzní NtRTI

Nukleosidové inhibitory reverzní NRTI

Nenukleosidové inhibitory reverzní transkriptázy NNRTI

Inhibitory proteinázy PI

Inhibitory integrázy InSTI

Inhibitory vstupu

(entry inhibitors, EI), tj. inhibitory fúze, antagonisté koreceptoru CCR5
inhibitory připevnění.